

Երկրաբանությունը հանքարդյունաբերության հիմքն է

Երկրաբանները՝ ճարտիկ, ութեր տեղյակ են երկրի ընդերքի գաղտնիքներից

ԶՊՄԿ-ի զարգացման նոր փուլը
ԶՊՄԿ-ն նախատեսում է տարեկան 22 մլն տոննա արտադրողականությունը հասցնել 30 մլն-ի

Հրանտ Էլչյանի արվեստանոցում
Վարակվեցի նկարչությանը՝ ինչպես հիվանդությանը են վարակվում

ԸՆԴԵՐՔԻՑ ԲԱՐՁՈՒՆՔՆԵՐ

№59
2026թ.

ՍԵՆՏԱԿՈՒՐ ՈՐ ԿՈՐԸ՝ ԲԵՆԻՒՐ ԱՍՏԱԳՐԻ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՏԱՐԲԵՐԱԿՆԵՐԸ

«Գանձասար» ճամբարը՝ վերափոխման ճանադարիին

Շուտով՝ նոր տեսքով

Արմավորի
ՊՐ կողմ
Վանաձորի
Վանաձորի
համար

Երկրաբանությունը հանքարդյունաբերության հիմքն է

«Յանքը, որ հիմա տեսնում եք, սովորական բլրակ է եղել՝ առաջին հայացքից ոչնչով չտարբերվող,- ասում է ԶՊՄԿ երկրաբանահետախուզական ծառայության ղեկավար Արման Հայրապետյանն ու ջուր լցնում հենց նոր՝ 132 մետր խորությունից հորատված հանուկի վրա, ցույց տալիս ղղնձի ու մոլիբդենի շերտը,- տասնամյակներ առաջ երկրաբանների մի խումբ որոնողական ու հետախուզական աշխատանքներն ավարտել է գերազանց արդյունքով, նրանց հաջողվել է հայտնաբերել տարածաշրջանի ամենահայտնի հանքավայրը»:

Հանքի աշխատանքն ամբողջովին կախված է երկրաբանից: ԶՊՄԿ լեռնատեխնիկական ծառայության ղեկավար Գևորգ Իսկանդարյանը ցույց է տալիս հեռվում երկրաբանների համահունչ աշխատանքը և ավելացնում, որ այս դասակարգում չէր լինի առանց երկրաբանների:

Երկրաբանները մարդիկ են, ովքեր տեղյակ են երկրի ընդերքի գաղտնիքներից: Առաջին հայացքից սովորական թվացող լեռնագագաթները, ծորակում մերկացած մեկ ամպերը կամ գույնով տարբերվող հողաշերտը կարող են շատ բան պատմել նրանց:

Սա զարգացող մասնագիտություն է. մուրհից, կողմնացույցին ու ձեռագիր քարտեզներին փոխարինելու են էլեկտրոնային, GPS (զուգույն դիրքորոշման համակարգ)-ը ու համակարգչային ծրագրերը: Մեր երկրի ամենամեծ հանքարդյունաբերական ձեռնարկությունում կիրառվում են վերջին սերնդի տեխնիկան և տեխնոլոգիաները:

Տարիներ առաջ կողմնացույցով, կողմնորոշիչներով, անկյունաչափերով ու մետրերով էին որոշում, թե որ հատվածից են ցնուցներ լուծվում, հիմա՝ ջիոսկոպիկ սարքերով: 50 հազար դոլարը գերազանցող արժեքով այս գործիքն օգնում է որոշել ցնուցառման վայրն ու անկյունը:

ԶՊՄԿ հորատող սարքերը կարող են ցնուցներ վերցնել 500, երբեմն էլ՝ 1000 մետր խորություններից: Երկրի ընդերքից դուրս բերված գլանակաճանց ցնուցները կտրվում են հավասար մասերի, մի կողմը դառնալով հավասար մասերի, մի կողմը դառնալով լաբորատորիա:

«Լաբորատորիայից արդյունքները ստանալուց հետո համակարգչային ծրագրում մեկ-երկու ցնում, և հանքի թվային ուղիղագիտությունը փոխվում է,- Գևորգը օրը մեր ներկայությամբ վերցված հանուկի լաբորատոր տվյալները մատնացույց անելով՝ դատարար է երկրաբան Կարեն Հայրապետյանը, հիշում իր աշխատանքային դրսևերից մեկը՝ առաջին տարիները: Այս բոլոր տվյալները ձեռագիր քարտեզների վրա էին, յուրաքանչյուր հաշվարկ անում էին մի քանի օրում՝ ճշգրտելով: Հիմա ծրագրերը բոլորների ընթացքում հաշվում են, տալիս վերջնական դասակարգում, իսկ սխալվելու հավանականությունը՝ զրո է»:

Մասնագիտության ուսանողական դաշտային երկրաբանությունն է, երկրաբանները հիմնականում գերադասում են որոնողահետախուզական աշխատանքները: Բայց շեշտում են՝ երկրաբանները լուծվում են փոքր փոքրում՝ լաբորատորիայում, թե որ հատվածը երբ լուծվում է փոքրիկ կամ միջին, և հենց երկրաբանն է դառնալու, որ ոչ մի հանքային տեխնիկա հենց այնպես չաշխատի:

1966 թվականից ադրիլի առաջին կիրակին մեր երկրում ցնում է երկրաբանի օրը: Հանքարդյունաբերությունից զատ երկրաբանները որոշիչ դեր ունեն թաղաքաշինության, ջրային ռեսուրսների կառավարման, բնական աղետների կանխատեսման, շրջակա միջավայրի դաշտաբանության, էներգետիկայի և շատ ու շատ այլ ոլորտներում:

Տիգրանիկ Բաղդասարյան

**Տնտեսություն և բնություն՝
հավասարակշռության ուղիով.
Ճեկնարկում է անտառվերականգնման
համատեղ ծրագիր**

ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության, «Հայանտառ» ՊՈՒԱԿ-ի և Զանգեզուրի ոլոճամուխիբեցնային կոմբինատի միջև կնքված եռակողմ հուշագրի համաձայն՝ կողմերը կմիավորեն ներուժը՝ ԶՊՄԿ-ի ֆինանսավորմամբ 273 հեկտար տարածքում անտառավերականգնման և անտառադաշտման աշխատանքներ իրականացնելու նպատակով: Ծրագրի նպատակը շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցությունների նվազեցումն է, ինչպես նաև էկոհամակարգերի վերականգնումը:

ԶՊՄԿ գլխավոր տնօրենի տեղակալ, կայուն զարգացման գծով տնօրեն Արմեն Ստեփանյանը իր խոսքում ընդգծել է, որ ընկերությունը յարտավորվել է իրականացնել 300 հա անտառվերականգնում: «18 հա արդեն վերականգնվել է «Հայանտառ» ՊՈՒԱԿ-ի հետ համատեղ ջանքերի շնորհիվ: 2 հա դեռևս ընթացքի մեջ է, որը նպատակ ունենք ավարտին հասցնել այս կամ հաջորդ տարի», - ասել է Ստեփանյանը:

Շարունակելով լուստասխանատու հանքարդյունաբերության թեման, ԶՊՄԿ գլխավոր տնօրենի տեղակալը ընդգծել է, որ ժամանակակից աշխարհում լուստասխանատու գործելաոճը բիզնես մոդելի հիմքում է, և այս ծրագիրը իրականացվում է ընկերության գործունեության հիմքում

դնելով հենց այդ լուստասխանատվությունը՝ ուժերի ներածին չափով վերադարձնել բնությանը:

ՇՄ նախարարի տեղակալ Արամ Մեյմարյանը իր ողջունի խոսքում նշել է. «Այս համագործակցությունը տնտեսության և բնության հավասարակշռության մասին է: Հուշագրի կնքմամբ մենք շարունակելու ենք համատեղ աշխատանքներ մի ճանապարհի, որի հիմքում բնադաշտայնությունն է: Սերերկրի զարգացումը մենք լուստ է ադահովենք ոչ միայն հանքարդյունաբերությամբ, այլ նաև՝ երկարաժամկետ բնադաշտայնական համատեղ ջանքերով: Վստահ ենք, որ համագործակցության շրջանակում իրականացվող ծրագրերի ազդեցությունը կզգան Սյունիքում, ինչպես նաև մայրաքաղաքում»:

**Համագործակցությունը
նախատեսում է.**

- անտառավերականգնման և անտառադաշտման ծրագրերի համատեղ լուսնավորում
- համադաշտայնական տարածքների ընտրությունը՝ շահագրգիռ կողմերի ներգրավմամբ
- ոլորտային փորձագետների մասնակցությամբ ծրագրերի մշակում
- իրականացված աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվության և հաշվետվությունների փոխանակում
- իրազեկման և հաղորդակցման միջոցառումների իրականացում

Անրադճելով բիզնես-կրթությունը կառք

Բիզնես-կրթություն կառք ամենից արդյունավետ դարձնելու լավագույն տարբերակը ուսանողների հետ ուղիղ շփումն է: ԶՊՄԿ-ն և ընկերության ղեկավար կազմը միշտ հատուկ ուշադրություն են դարձնում կրթական ոլորտին և, առաջնորդվելով այդ սկզբունքով, ընկերության գլխավոր տնօրենի առաջին տեղակալ Վարդան Զհանյանը և գլխավոր տնօրենի տեղակալ, կայուն զարգացման գծով տնօրեն Արմեն Ստեփանյանը սիրով ու ժառանգականությամբ ընդունել են ԴՊՏԴ Գյումրու մասնաճյուղի ուսանողների հետ հանդիպելու հրավերը:

ԶՊՄԿ ղեկավար կազմը հասկառես կարևորում է հանքարդյունաբերությունը շունցող մարզերի ուսանողների հետ շփումը, քանի որ նման բնակավայրերում առավել շատ են հանքարդյունաբերության մասին թյուր տեղեկությունները:

Վ. Զհանյանը ու Ա. Ստեփանյանը նախ շրջայց են կատարել ԴՊՏԴ Գյումրու մասնաճյուղում, ծանոթացել տայմանցերին և նորագույն տեխնոլոգիաների ակտիվ կիրառմամբ անցկացվող դասադրոցեսին: Առաջ շուրջ հարյուր ուսանողի համար բացահայտել են հանքարդյունաբերության գաղտնիքները: Հանքարդյունաբերության վերաբերյալ համաշխարհային տվյալներից մինչև ԶՊՄԿ լայնածավալ գործունեությունը, տեխնիկական առախովվածությունը, անվտանգությունը, թափանցիկ կառավարում ու կայուն զարգացում, թվայնացում, վճռորոշ ազդեցությունը ՀՀ

տնտեսության վրա՝ անդրադարձ է եղել կարևոր թեմաների լայն շրջանակի: Դե իհարկե, շնորհանդեսի և հարցուդատասխանի մի մեծ հատված էլ տնտեսական ու ֆինանսական ուղղությանն է բաժին հասել, չէ՞ որ հանդիպումն առաջա տնտեսագետների և ֆինանսիստների հետ էր: Ընկերության փոխտնօրենները խոսել են նաև ոլորտի շուրջ հյուսված միջերից և ուսանողներին ներկայացրել են իրականությունը՝ հիմնված փաստերի և գիտական առաջույցների վրա: Հանդիպման ավարտին անցկացվել է ինտերակտիվ վիկտորինա, որի

արդյունքում բարձր ակտիվություն ցուցաբերած 30 մասնակիցներ հնարավորություն են ստացել երկօրյա գործնական այցով լինել ԶՊՄԿ-ում և բացահայտել հանքարդյունաբերության գաղտնիքները հենց հանքավայրում:

ԶՊՄԿ-ի զարգացման նոր փուլը՝ տեխնոլոգիական արդիականացում և արտադրողականության ան

ԶՊՄԿ-ն նախատեսում է տարեկան 22 մլն տոննա արտադրողականությունը ավելացնել՝ հասցնելով 30 մլն տոննայի: Այդ նպատակով ձեռնարկությունը դիմել էր ազդակիր Կառվան և Քաջարան համայնքներից՝ հանրային լուսնների մեկնափուլ քննարկում անցկացնելու և, ինչպես օրենքն է դա՝ հանջում, լսելու տեղում հնչող առաջարկություններն ու նկատառումները: Ինչպես նախատեսվում էր, նույն օրը հանրային երկու լսում կայացավ ազդակիր համայնքներում, և ԶՊՄԿ-ի ղեկավարության առաջարկած նախագիծն արժանացավ դրական եզրակացության: Եթե ամեն ինչ ընթացնա ըստ լուսնավորված ծրագրերի, ԶՊՄԿ-ն 2028 թ.-ից կսկսի աշխատել նոր թափով, նոր ենթակառուցվածքներով և տարեկան 30 մլն տոննա արտադրողականությամբ:

ԶՊՄԿ-ի ներկայիս արտադրական դասկերն ու ցուցանիշները ցույց են տալիս, որ հանքաքարի մշակման գործընթացը վերանայելու ժամանակն է: ԶՊՄԿ-ի տեխնիկական տնօրեն Արման Վարդանյանը, խոսելով արտադրողականության բարձրացման անհրաժեշտության մասին, դարձրեց հանրային, թե ինչու է խիստ անհրաժեշտ արտադրողականության ծավալի ավելացումը: Ձեռնարկությունն իր գործունեության դաստիարակ ընթացքում մշտադառն վերանայել է արտադրական ծավալները: Սկզբում սկսել է մի քանի տոննայից ու այսօր հասել 22 միլիոնի: Այս է փաստում տարիների դինամիկան. հանքաքարում հանքանյութի դաստիարակությունը նվազել է, և խիստ անհրաժեշտություն է առաջացել վերանայելու գործընթացը:

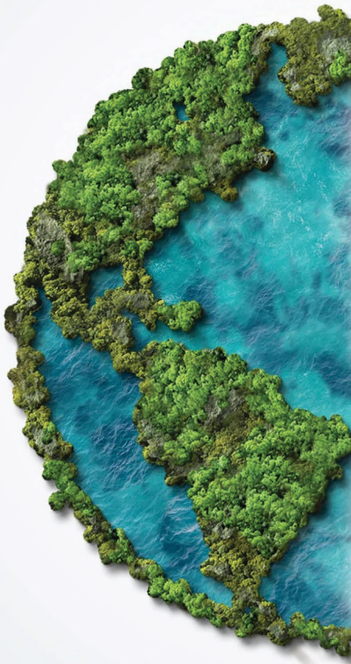
«Հանքաքարում մետաղների դաստիարակությունը գնալով նվազում է, և տնտեսապես շահավետ չէ ԶՊՄԿ-ի համար այս ցուցանիշներով աշխատելը: Երբ հասնենք բաց հանքի հատակին, հանքաքարում մետաղների դաստիարակությունը կնվազի՝ լողնալով դեղին ավելի քան չորս անգամ, այսինքն՝ կդառնա 0,18, իսկ մոլիբդենի դաստիարակությունը կնվազի կրկնակի՝ հասնելով 0,35-ի: Բաց հանքի խորացմանը զուգահեռ ավելի մեծ քանակությամբ դաստիարակ աղար արդյունահանելու և լցակույտ տեղափոխելու կարիք է առաջանալու, և սա խնդիր է», - բացատրում է Արման Վարդանյանը:

2017 թվականից սկսած՝ ԶՊՄԿ-ում հսկայական հետախուզական աշխատանքներ են իրականացվել բաց հանքում: Հանքաքարի դաստիարակները փոփոխվել են, և անհրաժեշտ էր վերանայել հանքի նախագիծը, ինչը չի նշանակում ընդլայնել տարածքը, հստակեցնում են ձեռնարկությունը: Ղեկավարությունը մտադիր է իրականացնել ժամանակակից մոտեցումներով արդյունահանում: Իսկ դրան հասնելու համար հանրապետության հանքարդյունաբերական հսկա ձեռնարկությունը դաստիարակ է խոշոր ներդրումների՝ ստեղծել նոր ենթակառուցվածքներ, ադապտել տեղաշարժեր, արդեն իսկ եղած ծրագրերում իրականացնել բարեփոխումներ: Մասնավորապես՝ դաստիարակի նյութերի նոր դաստիարակ կառուցվել, քանի որ արդեն իսկ գործող գտնվում է հենց այն հատվածում, որտեղ փոքր-ինչ կընդլայնվի բաց հանքը: Տեխնիկական տնօրենը, խոսելով ձեռքբերումների մասին, թվարկում է այն բոլոր փոփոխությունները, որոնք նախատեսվում է իրականացնել առաջիկա տարիներին: Երբ խոսքերով, ԶՊՄԿ-ն ձեռք կբերի նոր լեռնային տեխնիկա՝ նոր բարձրացում, ինքնաթիռներ, իսկ հանքի հսկան՝ Կոնացու PC 4000-ը, կլինի գործի հիմնական աջակիցը: Հանքաքարի արդյունավետ վերամշակման համար առաջանում է ջարդման նոր տեղամասի անհրաժեշտությունը: ԶՊՄԿ-ն որոշեց նորը կառուցել հենց բաց հանքի տարածքում՝ նվազեցնելով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունը: Այն հագեցած կլինի մանրացման և ֆլոտացման վերջին սերնդի նոր սարքավորումներով: Իսկ ինչ վերաբե-

րում է ջարդված հանքաքարի տեղափոխությունը՝ դա կիրականացվի ստորգետնյա եղանակով: Տեխնիկական տնօրեն Արման Վարդանյանը ընդգծում է՝ նախքան արտադրողականության բարձրացման ցանկալի թվերին հասնելը, ձեռնարկությունը վերջին տարիներին արդեն իսկ սկսել էր իրականացնել մի շարք փոփոխություններ: Երբ խոսափուցի կառուցումը՝ վառ օրինակ է: Փակ շրջանառու համակարգի կառուցումը սկսվել է և դեռևս ավարտում տեսք չի ստացել: Այն 30 տոկոսով կկրճատի տեխնիկական ջրի օգտագործումը: Պատրաստվում ենք սկսել լողափոր ղյուղերային անցումների վերակառուցումը՝ թվարկելով փոփոխությունները՝ նշում է Արման Վարդանյանը: Այսինքն՝ կառուցելու ենք ավելի մեծ տրամագծով խողովակներ: Բացի այդ՝ լողափորի այն հատվածը, որն այժմ անցնում է Քաջարան բաղաթով և ունի բաց հատվածներ, փոփոխության արդյունքում կշրջանցի բաղաթը: Արման Վարդանյանի վերը նշված ծրագրերի մի մասը արտադրողականության ծավալների հետ կապ չունեին և, ցանկացած դեղքում, լողաթ է իրականացվել: ԶՊՄԿ-ում վստահեցնում են՝ արտադրողականության բարձրացումը, որդեն հետևանք, չի ենթադրում Արմանյանի լողափորի մեծացում: Երբ խոսք տարի այն անցել է անհրաժեշտ փորձաքննություն և ստացել դրական եզրակացություն:

Հերմինե Միքայելյան

Մարդկությունը չունի ուրիշ տուն,
բացի Երկիր մոլորակից

ԱճԵՆ տարի ամրիլի 22-իՆ ԳՉՎՈՒՄ Ե ԵՐԿՐԻ ՕՐԸ

Այժմ ԳՎԻՐՎԱԾ Ե ԶՐԶԱԿԱ միջավայրի Պահպանությանը, որոշեցի մարդկանց ուշադրությունը մեկ անգամ ևս հրավիրվի՝ բնության Պահպանության, կլիմայի փոփոխության խնդիրների, աղբի ԳՎԱԳԵՑՄԱՆ և ՎԵՐԱՄԶԱԿՄԱՆ կարևորության վրա:

Առաջին անգամ այժմ ԳՉՎԵԼ Ե 1970 թվականին ԱՄՆ-ում, իսկ հիմա դարձել է համաշխարհային շարժում:

«Երկրի օրը» առաջին անգամ ԳՉՎԵԼ Ե 1970թ.-ի ամրիլի 22-ին, երբ միլիոնավոր ամերիկացիներ դուրս եկան փողոցներ՝ աջակցություն հայտնելով բնապահպանական շարժումներին և լիցենզիայով մաքուր երկրագունդ: Այդ ժամանակի Գլխավոր ասամբլեայի որոշմամբ հռչակվեց Երկրի միջազգային օր, ինչը մեծ մասամբ կառված է եղել համաշխարհային բնակչության թվաքանակի աճի, քաղաքների սահմանների ընդլայնման, տրանսպորտի և արդյունաբերության ծավալների մեծացման, ջրի անխնա օգտագործման և այլ գործոններով լիցենզիայով մարդկության բացասական ներգործության հետ, որը կարող է հանգեցնել շրջակա միջավայրի վրա անդադնալի հետևանքների:

**Ի՞նչ են ճարդիկ
անում այդ օրը**

Ծառատունկ, ճաքրճան ակցիաներ (զբոսադահլեր, փողոցներ, գետեր), էկոլոգիական արշավներ ու կրթական միջոցառումներ, Պլաստիկ օգտագործման Ըվազեցում

Ինչո՞ւ է կարևոր

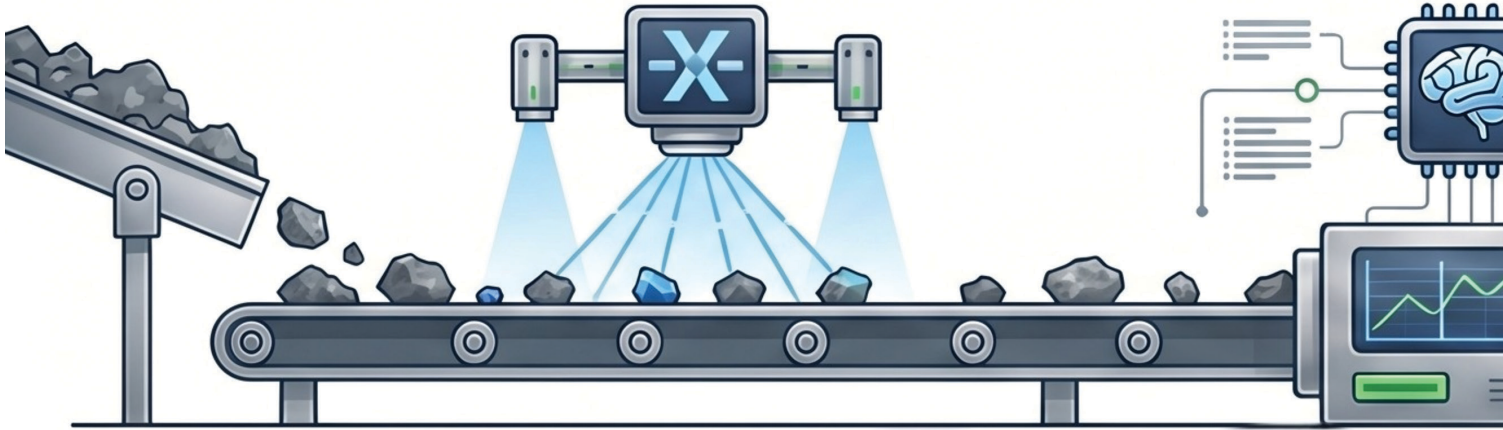
Սղորակի օրը հիշեցնում է, որ բնությունը սահմանափակ ռեսուրս է, և մեր ամենօրյա գործողությունները, (աղբ, էներգիա, ջուր) անգամ ամենաանմեղ սովորությունները, մեր ամբողջ կյանքը ազդեցություն է ունենում մեր մոլորակի վրա:

Ինչպե՞ս է այն աշխատում. տեխնոլոգիական փուլերը

X-ճառագայթային սկանավորում

AI և տվյալների

Արդյունավետություն

Էներգիայի
33%
խնայողություն

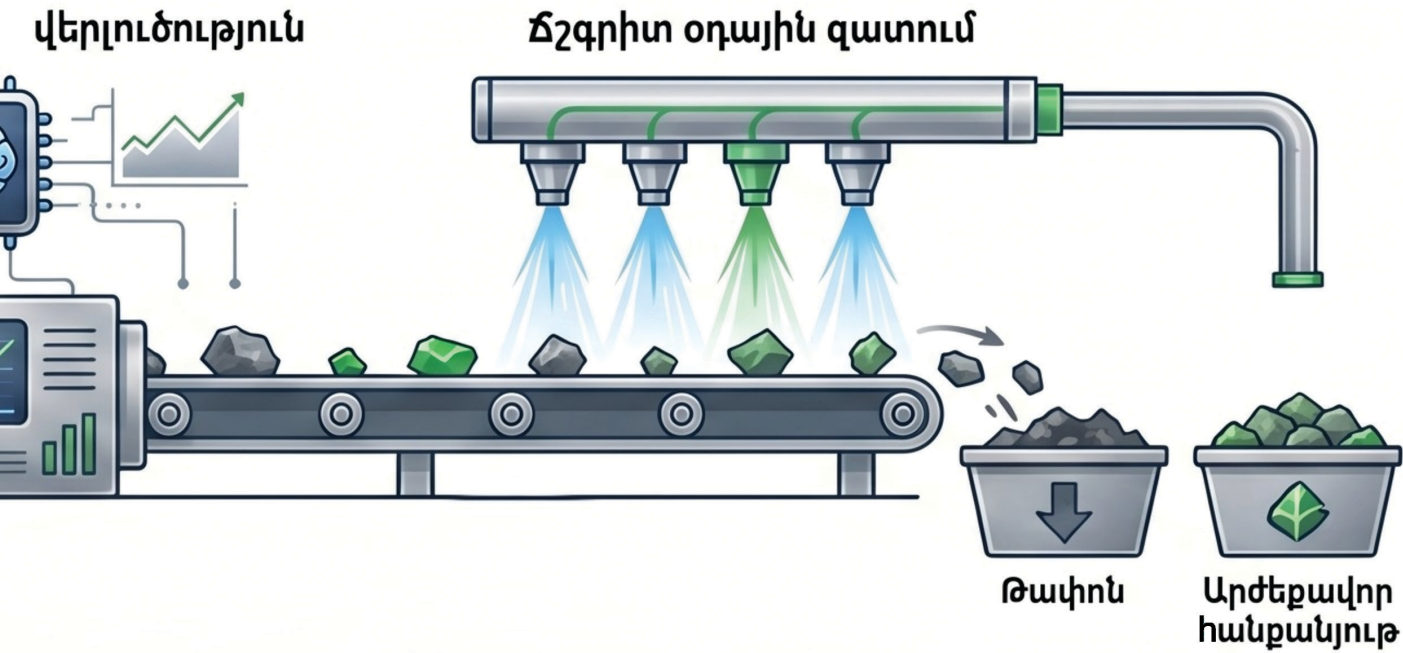

Ջրի և քիմիական
նյութերի
կրճատում

Սթանավորի՞ր
QR կոդը՝
մանրամասների
ծանոթանալու
համար

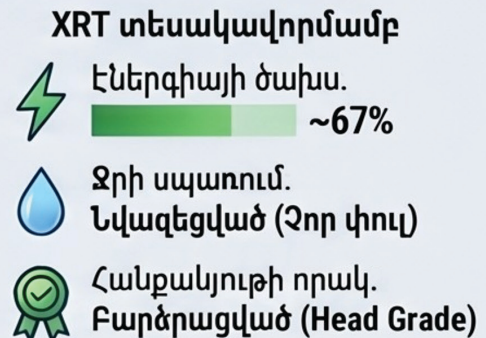
**Հանքաքարի սեցորային
տարանջատում.
ողնձի հանքերի արդյունավետության
նոր մակարդակ**

և կայունություն

Համեմատություն ավանդական մշակման և սենսորային տեսակավորման միջև

80% ավելի քիչ սեղմված օդ

Հանքաքարի սենսորային տարանջատումը (ore sorting) ղղմձի հանքարդյունաբերության ամենարդիական տեխնոլոգիաներից է, որը հնարավորություն է տալիս դեռ արտադրական շղթայի սկզբնական փուլում առանձնացնել արժեքավոր հանքաքարը անողետք աղարից: Արդյունքում՝ մինչև 30-50% թափոն հեռացվում է՝ առանց լրացուցիչ ծախսատար մշակման:

Ժամանակակից համակարգերը, մասնավորապես TOMRA Mining-ի կողմից մշակված XRT (ռենտգենային փոխանցման) տեխնոլոգիան, աշխատում են մինչև 300 տոննա/ժամ արտադրողականությամբ՝ վերլուծելով յուրաքանչյուր մասնիկի խտությունն ու տարրական կազմը: Այս լուծումները լայնորեն կիրառվում են Ավստրալիայի, Չիլիի, Կանադայի և ԱՄՆ-ի ղղմձի հանքավայրերում, հատկապես ցածր թարունակությամբ ռեսուրսների շահագործման դեղքում:

Տեխնոլոգիայի ներդրումը տալիս է հստակ չափելի արդյունքներ՝ հանքաքարի մետաղական թարունակության աճ 10-30%, էներգիայի ծախսերի կրճատում մինչև 40%, ինչպես նաև ջրի սղառման նվազում մինչև 60%: Այսպիսով, հանքաքարի սենսորային տարանջատումը վերափոխում է ղղմձի հանքարդյունաբերության մոտեցումը՝ կենտրոնացնելով արտադրությունը ոչ թե մշակվող զանգվածի, այլ դրա որակի վրա, և աղահովելով առավել արդյունավետ ու կայուն շահագործում:

ԶՊՄԿ-Ը վերակառուցում և երբեմնի «Գանձասար» ճամբարը

ԶՊՄԿ-ն անսախաղեպ սոցիալական ներդրումային ծրագիր է սկսել: Կապանի տարածաշրջանում գտնվող երբեմնի «Գանձասար» ճամբարի տարածքում 120 երեխայի համար նախատեսված մանկապատանեկան ճամբար է կառուցում: Այն իր մեջ կներառի լիովին նոր համալիր՝ ժամանակակից լուծումներով, էկոլոգիապես մաքուր փայտից: Այս նախագծի համար ԶՊՄԿ-ն պատրաստ է 5,2 մլն ԱՄՆ դոլարի ներդրում իրականացնել:

Սրանավորի՞ր
QR կոդը՝
ճամբարի մասին
եւ անհրաժեշտ
համար

«Ճամբարն ունի ինչպես տարածաշրջանային նշանակություն, այնպես էլ հանրապետական, քանի որ տարբեր ճարտարագիտական երեխաներ հնարավորություն են ունենալու այցելելու ճամբար և անցկացնելու իրենց անողորմալի հանգիստը Կապանի գողտրիկ բնության գրկում»,- ծրագրի մասին խոսելիս՝ ոգևորյալ ընդգծում է ԶՊՄԿ կայուն զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ **Ասյա Ղազարյանը:**

Նրա խոսքերով, խորհրդային ժամանակաշրջանում, առաջ 90-ական թթ-ներից, նույն տարածքում գործել է մանկական ճամբար, որը մեծ խիճուկ և ուրախություն է տարգրել Սյունիքի մարզի երեխաներին: «Հաշվի առնելով ճամբարի կարևորությունը տարածաշրջանի և մեր ազգակիր համայնքների համար՝ ընկերությունը նախաձեռնեց այս հսկայական ներդրումային ծրագիրը: Հույսով ենք՝ ամենակայուն կդառնա՝ ծառայելով իր նպատակային նշանակությանը: Նախատեսում ենք չորս ջոկատ: Ամառային սեզոնին լինելու է 100 տոկոս զբաղվածություն, իսկ տարվա մյուս ժամանակահատվածներում՝ մոտ 70%:

Կլիմայի այսօրվա ասած կառավարչական միավոր, որը կիրականացնի ճանապարհի կազմակերպման աշխատանքները, և բոլորը իրազեկված կլինեն ընթացակարգերից»,- խոսքը եզրափակեց ԶՊՄԿ կայուն զարգացման գծով տնօրենի տեղակալը: ԶՊՄԿ նախաձեռնությամբ վերականուցվող մանկապարտեզների ճանապարհը նախատեսված կլինի 120 երեխայի համար: Եթե ամեն ինչ ընթանա ըստ ծրագրի, ապա 2027 թ.-ի ամռանից այստեղ կենդանարկի առաջին հերթափոխը: Աճումբադեղ ծրագիրն առայժմ թղթի վրա է և փուլ առ փուլ անցնում է հանրային լուսնորոշման, բացի որ ըստ օրենքի՝ շինարարության մեկ-

լինելը, այն մասին բխում է մեր երեխաների շահերից, ինչը գովելի և ուրախալի է: Այնպես որ՝ կողմ ենք մնալ նախագծերի իրականացմանը Կառավարության համայնքում,- հանրային լուսնորոշման ավարտին խոսքը եզրափակեց **Գոռ Թադևոսյանը**:

ԶՊՄԿ-ի մանկապարտեզների ճանապարհը ամառային ամիսներին հիմնականում երեխաներին կառավարելի, իսկ ողջ տարին տարածքում կկազմակերպվեն լուսնորոշման հանդիպումներ, միջոցառումներ, ճեղքատեսակներ, աշխատանքային քննարկումներ ու դասընթացներ: Մինչ Գանձասարի

Սերգեյ Կուզմին
ԶՊՄԿ-ի աշխատակից,
նախագծի
ղեկավար

նարկից առաջ ղեկավարվում է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն: Օրերս Կառավարության կայանում կայացած թվով երկրորդ հանրային լուսնորոշման ճանապարհի նախագիծն արժանացավ ներկայացրած հավանությանը: Կառավարության համայնքի ղեկավարի առաջին տեղակալ Գոռ Թադևոսյանը իր խոսքում շեշտեց, որ ամբողջ Սյունիքի մարզում այս ղեկավարման շրջանում ճանապարհներ:

Գոռ Թադևոսյան
Կառավարության
համայնքի
ղեկավարի
առաջին
տեղակալ

Լրա խոսքերով, սա մեծ հնարավորություն է թե՛ Կառավարության համայնքի, թե՛ Սյունիքի մարզի մյուս համայնքների երեխաների ամառային հանգիստը կազմակերպելու համար: Այսինքն՝ բացի ԶՊՄԿ-ի կողմից որոշ հերթական սոցիալական մեծ նախագիծ

ճանապարհի վերականգնման նախագիծն անկարող, տարածքում ընթանում են նախադրարարական աշխատանքներ: Նախագծի ղեկավարները, Կառավարության բնութագրից հիացած ղեկավարները ներկայացնում են, թե խորհրդային ժամանակներում ակտիվ գործած ճանապարհի լքված տարածքը առաջիկա տարում ինչպես կվերափոխվի:

Նախագիծը ներառում է Ենջարանային մասնաշենքեր, ճանապարհներ, զվարճանքի գոտիներ, լողավազան, մարզահրապարակներ, խաղահրապարակներ և մի քանի հատվածներ, որոնք նախատեսված են ժամանցի, ուսումնական ղեկավարման, ամեն տեսակի սեմինարների, գեղարվեստական, վավերագրական ֆիլմերի ցուցադրությունների համար:

«Շենքերը կկառուցվեն շերտավոր մայրի սոնոց՝ այսինքն՝ էկոլոգիապես մաքուր նյութից, որը մենք հատուկ ներմուծում ենք ՌԴ Կրասնոյարսկի երկրամասից: Շենքերի նախնական նախադրարարական աշխատանքներն արդեն սկսվել են, և շուտով մենք կստանանք դրանց առաջին խմբաքանակները: Մենք կունենանք մասնա կառուցված շենք՝ վարչական և հյուրանոցային համալիր, որտեղ կտեղավորվեն ղեկավարությունը և անձնակազմը, մարզիչները, մեթոդիստները: ճանապարհի տարածքում մի քանի լողավազաններ կլինեն՝ նախատեսված տարբեր տարիքի երեխաների համար, ինչպես նաև դիմացկուն արհեստական խոտածածկով բազմաֆունկցիոնալ ֆուտբոլի դաշտ: Կունենանք նաև խարույկի համար նախատեսված տեղ, որի շուրջը կհավաքվեն երեխաները, երգեր կերգեն կիթառով: Ինչ խոսք՝ այստեղից հեշտ չեն հեռանա, շուտ էլ կվերադառնան», - ժողիտով նշում է ԶՊՄԿ-ի աշխատակից, նախագծի ղեկավար Գոռ Թադևոսյանը:

Սերգեյ Կուզմինը: ԶՊՄԿ-ի աշխատակից Վարդան Ավետիսյանը ճանապարհի վերականգնման մասին լսելով՝ անմիջապես տարածք է հասել՝ ձեռքին ճանապարհային օրենքի մասնագետ ղեկավարներն ու լուսնորոշմանը: Ասում է՝ ճանապարհային օրենքը կյանքի լավագույն տարիներն էին: Լոր ծանոթություններ, նոր ընկերներ Զայաստանի տարբեր մարզերից, որոնք ժամանակի ընթացքում վերածվեցին ջերմ հարաբերությունների և շարունակվում են մինչ օրս: ճանապարհի նախագծի հեղինակների հետ զրուցելիս նկատեցինք երկու հսկա քարերը, որոնց վրա ժամանակին ղեկավարների արձաններ էին տեղադրված: Կառավար խորհրդանշանը այս հսկա քարերը նախագծի ղեկավարները մտադիր չեն հեռացել: Այն կմնա որդես հուշ և կծառայի իր նշանակությունը: առանց փակագծերը բացելու ավարտեցինք զրույցը:

Յերմինե Միքայելյան

ԶՊՄԿ-Ը Doing Digital Forum 2026-ի մասնակից և արդյունաբերական փոխակերպման գործընկեր

Արդեն չորրորդ անգամ անցկացվող Doing Digital Forum-ը՝ թվային տնտեսության ու ֆինանսական տեխնոլոգիաների ոլորտի՝ մեր երկրի գլխավոր միջոցառումն է: Այն այս տարի բացառիկ էր արդյունաբերական ոլորտի համար: Առաջին անգամ համաժողովում ներկայացված էր արդյունաբերական ոլորտը՝ ի դեմս հանքարդյունաբերության ոլորտի առաջատար ԶՊՄԿ-ի: Ընկերությունն այս անգամ ոչ միայն մասնակցում էր համաժողովին, այլ նաև հանդիսանում էր DDF26-ի արդյունաբերական փոխակերպման գործընկերը:

«Միավորելով լուստֆորմներն ու տնտեսությունները» խորագիրը կրող համաժողովի ընթացքում ԶՊՄԿ գլխավոր տնօրենի թվայնացման գծով տեղակալ Սադրկ Ազիմովը մասնակցել է ժամելային քննարկման, որի ընթացքում ներկայացրել է ընկերությունում արդեն երեք տարի մեկնարկած թվայնացման գործընթացի ընթացքը, անհրաժեշտությունը և կարևորությունը: Եվ եթե առաջին հայացքից թվում է, որ հանքարդյունաբերությունում գործընթացի մեծ մասը մեխանիկական աշխատանք է, ԶՊՄԿ թիմն առաջացրել է հակասակը. թվային գործիքները կիրառվում են հանքարդյունաբերության սկզբնական փուլից՝ հետախուզումից մինչև արդյունահանում, հարստացում, խտացում, Պատրաստի արտադրանքի ստացում և արտահանում:

«Այս լուստֆորմում կոմբինատում իրականացվում է թվային տրանսֆորմացիայի համալիր գործընթաց: Այսինքն՝ մենք թվայնացնում ենք մեր բիզնես գործընթացները՝ ներդրելով համակարգեր թե՛ հումքի հանման, մշակման, թե՛ հումքի հարստացման և այլ գործընթացներում: Բոլոր գործընթացների շնորհիվ կոմբինատը հավասար կլինի աշխարհի առաջատարներից՝ իր էֆեկտիվությամբ, անվտանգությամբ և ճիշտ լուսնավորմամբ», - ասել է ԶՊՄԿ թվայնացման թիմի ղեկավարը:

Doing Digital Forum-ի հարթակը աղազային միտված քննարկումների յուրահատուկ միջավայր է, որտեղ հազարավոր մասնակիցներ քննարկում են ներկան, լուսավորում աղազան, մշակում մեխանիզմ՝ թվայնացման արագ ընթացքին հավասար անցնելու, այլ ոչ թե հետևելու համար:

ԶՊՄԿ-ում իրականացվող թվայնացման գործընթացները նդաստելու են ավելի արդյունավետ տնտեսության ձևավորմանը, ավելի արդյունավետ աշխատանքին ու կառավարմանը: Թվայնացումն իրականացվում է տարբեր ուղղություններով՝ սկսած արտադրությունից, բաց հանքից, Ֆաբրիկայից, վերջացրած լոջիստիկային տնտեսությամբ և կայուն զարգացման տնօրինության գործունեությամբ: Կոմբինատի գործունեության թվայնացումն առանց էլեկտրամեխանիկական սարքերի թարմացման անհնար է ու անհնաստ՝ վստահեցնում են դատասխանատուները, այդ դատեհառով էլ արդեն իսկ մեկնարկել է արդիականացման ընդգրկուն գործընթաց: Ներդրվում է նաև ԱԲ հարթակ, որի միջոցով աշխատողները կարող են իրենց հուզող հարցերն ուղղել դեկավարությանը:

Յանքարդյունաբերությունն անընդհատ զարգացող ոլորտ է, և համաշխարհային տեղեկացր հետևյալ բանաձևում է՝ ստանալ առավելագույնը՝ ադաիովելով անվտանգությունը և դաիդանելով շրջակա միջավայրը: Ուստի թվային արդիականացումը ԶՊՄԿ-ում շարունակական գործընթաց է: Կոմբինատն այսօր նոր տեխնոլոգիաների ներդրման ու թվայնացմամբ աշխատանքն առավել արդյունավետ դարձնելու համար ավելի բան 10 միլիոն դոլար բյուջե է հատկացրել: Իսկ արդյունքը տեսանելի է արդեն երեք տարի, և ադաայում կշարունակի լինել շրջափելի:

Չրանտ ԷԼՉՅԱՆԻ արվեստանոցում

Կաղանցի գեղանկարիչ, Նկարիչների միության անդամ, մանկավարժ **Չրանտ էլչյանի** արվեստանոցում ենք: Նա սիրով ընդունեց մեր հարցազրույցի խնդրանքը և հյուրընկալեց մեզ իր արվեստի կոլորիտային միջավայրում: Նկարչի կտավների թեմաները շատ տարբեր են. բնություն, գյուղական միջավայր, տարբեր աղբյուրների և տրանսպորտային մարդիկ, Կաղան-Քաջարան տարածաշրջանի՝ հաճախ արդեն սովորական թվացող վայրեր, բնական կոթողներ:

Սկսեցինք զրույցը Գլարչի մանկության հիշողություններից, երբ վրձինն առաջին անգամ իր ծեռքն է վերցրել, ընկալել Գլարչական արվեստը: -Պիտի Գշեն Կաղանում անվանի գեղանկարիչ Սարգիս Մանգասարյանին,- սկսեց Գլարիչը, - երեխա էի, երբ տեսա Գրան մեր գյուղի կալերում՝ գյուղը Գլարելիս: Զարմացած ու հիացած էի վրձնահարվածներից, և իմ մանկական գլխում անընդհատ ծագում էր մի հարց՝ ինչո՞ւ է կարողանում: Վարակվեցի Գլարչությամբ՝ ինչո՞ւ է հիվանդությամբ են վարակվում: Բայց դեռ ամեն ինչ առջևում էր և ավելի ուշ հասկացա, որ գեղանկարչությունը, ինչո՞ւ է և ամեն արվեստ, ունի հիմքեր: 8-9-րդ դասարաններում էի, երբ կայացավ իմ առաջին ցուցահանդեսը, ես կարծում էի՝ Գլարել գիտեմ, բայց թարգվեց՝ սիրողական մակարդակով են Գլարում:

» **«Եթե մարդը արվեստի հիմքերին չի տիրապետում, նա չի կարող տարածությունը տեղավորել գույների մեջ»**
Չրանտ էլչյան

Չարցազրույցն անբողջությամբ դիտելու համար՝ սքանավորիր QR կոդը

-Հանգամանքներն ու ինձ հանդիպած ճիշտ մարդիկ ստիպեցին ինձ հասկանալ՝ արվեստը իսկապես մեծ Ըվիրում է լուսանկարում: Կադանում այն տարիներից՝ 1963-65-ականներից հեշտ չէր կերտարվեստ դասավանդող ուսուցիչ գտնել: Կրկին լուսանկարչությունը քանդակագործ, Ըվարիչ Մարատ Լուրիջանյանի հետ ծանոթացա և խնդրեցի ինձ Ըվարել սովորեցնել: Չարմացած՝ ժամերով Ըրա քանդակներն էի ուսումնասիրում, մտորում՝ ինչու է Ըա քարին կենդանություն հաղորդում: Մեր առաջին շփումից՝ իր արվեստանոց մուտքի և ելքի ազատ թույլտվություն ստացա, ոգևորությունս մեծ էր: Նկարիչ Լուրիջանյանի արվեստանոցում ես և իմ ժամանակների շատ Ըվարիչներ կոփվել ենք, կայացել:

Նկարիչն իր աշխարհընկալման գաղափարախոսությունն է դնում կտավներում, դրանք դարձնում խոսուն գործեր, որոնց հետ զրուցում, երբեմն՝ Ըա Ըեղանում է, հեռանում, աղա վերադառնում է՝ ավարտին հասցնելու:

Հ. Էլչյանը իր հեղինակային լուսանկարների ժողովածուն է հրատարակել, ասում է՝ դրանք Ըա Ըրոբլենմատիկ լուծումներ են լուսանկարում, և լուսանկարի Ըվարագրությունները հաճախ արտացոլվել են կտավի վրա: Նկարիչը ժամանակի վկայությունները լուսանկարում է, իսկ ժամանակները կերտում են հենց իրենց բնորոշ անհատներին:

Գեղանկարիչ Էլչյանը ակտիվ մանկավարժական գործունեությամբ է զբաղվում, բազմաթիվ սաներ Ըրա արվեստանոցում են կոփվում: Ասում է, որ գեղագիտական կրթությունը լուսանկարիչի է, այն մտածողություն է կերտում և բոլորովին լուսանկարիչի չէ, որ բոլորը Ըվարիչներ դառնան: Ինչ մասնագետ էլ լինեն՝ Ըրանք կլինեն լավ զրուցակիցներ, ինտելեկտուալ մարդիկ, կձևավորեն հասարակության կորիզը:

**Կադան-Քաջարան
Մ2 մայրուղուն կից
տեղադրված արջի
քանդակի լուսանկարներ**

Մարատ Լուրիջանյանի սանն էի, լավ են հիշում ինչու է Ըա կերտեց Քաջարանի արջի քանդակը: Երևանում ճեղքակարել էր արջի շարժումները, ուսումնասիրել կենդանուն: Հետաքրքիր գործ էր, ինձ և Ըվարիչ ընկերներիս՝ իր աշակերտներից, Ըա Ըերգրավեց այդ աշխատանքների մեջ: 17-19 տարեկան էինք, արվեստանոցում ծեփակերտման և տեղափոխման աշխատանքները մեծ հաճությամբ էինք անում: Վարդերը սովորաբար լուսանկարիչի արջի մակետը և մենք երկու ընկերներով անտառի միջով այն բարձրացրինք ժայռի վրա, որտեղ լուսանկարիչը տեղադրվեց քանդակը: Հարկավոր էր լուսանկարում կազմել՝ ինչուսի՞ տեսք կունենա ժայռից բազմած արջը:

Սաստիկ քանդակ ստիպեց Ըետել մակետը և ինձ ու ընկերոջս մնաց հիշատակ մեր լուսանկարը՝ ժայռից կանգնած, քանուն դիմակայելուց: Մեկ տարի Լուրիջանյանն աշխատեց քանդակի վրա, այդ ընթացքում անընդհատ Ռայկոմից հաստատումներ ստանալու կարիք կար, չնայած ի սկզբանե որոշված էր՝ այն լուսանկարիչի խորհրդանշանը, Ըրա Ըանձասարը, արջը գանձերի լուսանկարում ու հսկիչն էր: Այդ տարիներից անեն ինչ որոշվում էր Ռայկոմում՝ խորհրդային կուսակցական համակարգի հիմնական տեղական օղակում,- հիշողություններով կիսվեց գեղանկարիչը:

Արջը՝ գանձերի լուսանկարում ու հսկիչն, այսօր էլ հղարտ ու հաստատուն կանգնած է, իսկ Լուրիջանյանի անունը՝ անմահ, իր կերտած քանդակի շնորհիվ: Քանդակն այսօր էլ բազմաթիվ այցելուների ստիպում է կանգնել, դիտել և լուսանկարվել՝ մտածելով, որ անմատչելի ժայռից բազմած վայրի կենդանին՝ քանդակից բերանում, իսկապես անտառի լեռների ու հարուստ ընդերքի լավագույն խորհրդանշանն է:

Լիլիթ Իսրայելյան

Ո՞վ ստանձնեց Կոնացու PC 4000-ի ղեկը

Աթանավորի՞ր
QR կոդը՝
ճանաչե՛ր
ձեր համարը

ԶՊՄԿ-ն տարվա սկզբին ձեռք բերեց տարածաշրջանում առաջին Կոնացու PC 4000-ը: Այն արդեն ձեռնարկվել է, փորձարկվել է բաց հանքում և գործի դրվել: ԶՊՄԿ-ի մեկ տասնյակից ավելի վարորդներ մասնակցել են տեսական ու գործնական դասընթացների և որոշես օտերատոր ստանձնել են հսկա էքսկավատորի կառավարումը: Ի դեռ, վերադաստրաստման կազմակերպման նպատակով ձեռնարկությունը հրավիրել էր Կոնացուի դասընթացային Գերակայացուցիչը:

Օտերատորների դասընթացը տևեց 14 օր

Ինչպես ծրագրել էր Գերակայացուի Դյուսելդորֆ բաղաձայն ժամանած միջազգային կարգի մասնագետը, ԶՊՄԿ-ում 14-օրյա դասընթաց անցկացվեց ընկերության 15 վարորդների համար, որոնք որոշես օտերատոր լինելու է ստանձնելիս տարվա սկզբին ձեռք բերված Կոնացու PC 4000-ի կառավարումը: Դասընթացների ընթացքում մասնաճյուղի բացատրվեց նոր էքսկավատորի կառուցվածքը, կառավարման նրբություններն ու հնարավորությունները:

«Պետք է տիրապետեն անվտանգության կանոններին, տեսախցիկների միջոցով իրականացնեն տեսահսկումը և կառավարումը», - մեզ հետ զրույցի ընթացքում նշում է **Սաթիաս Յոխը**, որն ավագ օտերատորների վերադաստրաստման մեծ փորձ ունի աշխարհում և որոշես դասընթացավար գործուղվել էր ԶՊՄԿ:

■ «Աշխատանքը բաժանված է երկու մասի՝ մեխանիկները կիրականացնեն սղասարկումը, իսկ օտերատորները՝ դարձադաս կրթությունը մեքենան: Պետք է վարձ լինեն, բա-

Արտեն Սարգսյան

Լիլիտ Դավթյան

Ռուբեն Մովսիսյան

Սաթիաս Յոխ

Մուշեղ Գալստյան

Որ սա շատ արագ աշխատող մեքենա է: 14 օր տևած դասընթացներից հետո մասնակիցները քննություն կհանձնեն, կստանան միջազգային կարգի հավաստագրեր, որոնք ճանաչված են և մրցունակ են ամբողջ աշխարհում», - նշում է փորձառու դասընթացավարը:

Տեսական դարձումներին հետո օտերատորները ԶՊՄԿ-ի բաց հանքի տարածքում մասնակցեցին նաև գործնական դասընթացների, փորձարկեցին տեխնիկական աշխատանքի մեջ: PC 4000-ը գործնականում աշխատեցնելու են այդ դասընթացը հաջողությամբ անցած օտերատորները:

Դասընթացների մասնակիցները՝ PC 4000-ի մասին

Կոնացու ընկերության տեխնիկայի ղեկավարման փորձառություն ունեցող Լիլիտյան Դավթյանն առաջինը ստանձնեց PC 4000-ի կառավարումը: Ղեկը ձեռք բերելուց հետո զգաց, թե որքան ճկուն է այն և արագաշարժ, չնայած իր հսկա չափերին: Չանձնատելով նախկինում իր վարած հսկա տեխնիկայի հետ՝ նշում է. «PC 3000-ի համեմատ ավելի արագաշարժ է, իմ դուրս եկավ»: Նրա միտքը շարունակելով՝ Մուշեղ Գալստյանը, որը ևս գործնական դասընթացների մասնակիցներից է, ասում է. «Շատ ճիշտ և հզոր տեխնիկա է: Բոլորս էլ ուզում ենք աշխատեցնել, բազմիցս ասել են դրա մասին: Ով է լինի՝ ուրախությամբ կառավարի, ամենակարևորը՝ անվտանգության կանոնները դաժողանել են, այլ խնդիր չկա»:

Մուշեղ Գալստյանի խոսքերով, սա բացառիկ հնարավորություն է, որ տրվել է ձեռնարկության կողմից՝ նման սարքավորման վրա դասընթաց անցնելը, միջազգային հավաստագիր ստանալը: «Մեզ համար սա նոր տեխնիկա է և նույնիսկ, եթե ես չվարեմ այս նոր տեխնիկան, ամեն դեպքում ձեռք կբերեմ միջազգային կարգի հավաստագիր», - ոգևորությամբ նշում է դասընթացի մասնակիցը:

ԶՊՄԿ-ում Կոնացու PC 4000-ի հետ մեծ հույսեր են կադում

«Մեր ընկերությունը ձեռք բերելով Կոնացու PC 4000-ը՝ միաժամանակ լուծեց մի թանկ հարց. առաջինը՝ տեխնիկական դարձը ինտենսիվ թարմացվեց, հաջորդը՝ բեռնափոխադրումներն առավել արագ կկատարվեն, ինչը շատ կարևոր է ԶՊՄԿ-ի համար: Առաջիկայում դասընթացները արտադրողականության բարձրացման գործընթացի մի մասն է սա», - նշում է ԶՊՄԿ տեղաբաժնի տեխնիկական տղասարկման և վերանորոգման դեպարտամենտի տնօրենի տեղակալի Դ/Պ Արտեն Սարգսյանը:

Կոնացու PC 4000-ը, որը համարվում է ԶՊՄԿ-ի այս տարվա խոշոր ձեռքբերումներից մեկը, արդեն իսկ աշխատում է բնականոն հունով: Ինչպես որ դասընթացի ժամանակ ԶՊՄԿ-ում՝ լավագույնները ստանձնեցին կառավարումը: Այն շահագործվում է հիմնականում դասարկ աղարների դուրսբերման նպատակով՝ 24/7 ռեժիմով, 3 հերթափոխով, ընդհանուր 90, իսկ մեկ հերթափոխում 10 000 տոննա լեռնային զանգված բարձր արագությամբ:

Չերմինե Միքայելյան

Ալկոհոլն աշխատանքի վայրում արգելված է

Ոչ միայն կարգադատական խախտում, այլ նաև մեծ ռիսկ՝ առողջության ու անվտանգության համար. խոսքը աշխատանքի ընթացքում ալկոհոլի ազդեցության տակ լինելու մասին է:

Ըստ աշխատանքային օրենսգրքի և Երբին կանոնակարգի, ԱՐԳԵԼՎՈՒՄ է

- Աշխատանքի Երկայանավ ալկոհոլի ազդեցության տակ
- Աշխատանքի ընթացքում ալկոհոլ օգտագործել
- Աշխատանքի վայրում դախել կամ տարածել ալկոհոլային խմիչքներ

Այս արգելքները հիմնավորվում են գիտականորեն:

Ալկոհոլը ուղիղ ազդում է մարդու դախվածքի վրա:

Բժշկական հիմնավորմամբ ալկոհոլի ազդեցության տակ լինելը

- Խաթարում է կենտրոնական նյարդային համակարգի աշխատանքը
- Նկազեցնում է ռեակցիան 20-50%-ով
- Խաթարում է տեսողական և շարժողական համակարգերի համադրությունը
- Մեծացնում է վթարների և սխալների հավանականությունը

Ուշադրություն, արագություն, կողմնորոշում. սրանք հատկապես կանոն են, երբ դու աշխատում ես արտադրական ոլորտում:

ԶՊՄԿ-ն նդատակ ունի աշխատավայրում ալկոհոլի ազդեցության տակ գտնվելու ղեռքերը հասցնել 0-ի:

Այդ նդատակով, աշխատանքի անվտանգության բաժինը հատուկ սարքերի միջոցով ստուգում է աշխատակիցների արյան մեջ ալկոհոլի դարունակությունը: Բարեփոխումը ներդրվեց 2024 թվականի մարտին և հենց առաջին անսում հայտնաբերվեց ալկոհոլի ազդեցության տակ աշխատանքի վայրում գտնվող 7 աշխատակից, իսկ տարեկան թիվը հասավ 18-ի: Ակտիվ ստուգումների արդյունքում ղեռքերը մի բանի անգամ նվազել են, բայց դեռևս չեն գրոյացել: Օրինակ՝ 2026-ի ընթացքում արդեն երկու մնան ղեռք է հայտնաբերվել:

ԶՊՄԿ-ում այս խախտման համար երկու տեսակի դատիժ է կիրառվում՝

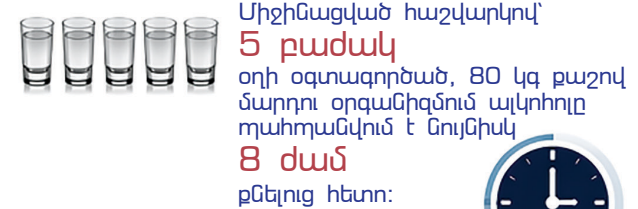
- Խիստ նկատողություն, եթե ալկոհոլի ծավալը արյան մեջ կազմում է մինչև 0.03 %
- և աշխատանքից ազատում, եթե գերազանցում է այդ ցուցանիշը:

Արյան մեջ թույլատրելի ցուցանիշը կարող է գերազանցվել ընդամենը 50 մկ 40%-անոց օղի օգտագործելու ղեռքում:

Իսկ ի՞նչ է լինում, երբ աշխատակիցը ալկոհոլ է օգտագործել աշխատանքի Երկայանավու նախորդ օրը:

Միջինացված հաշվարկով՝

5 բաժակ օղի օգտագործած, 80 կգ թաշով մարդու օրգանիզմում ալկոհոլը դախողանվում է նույնիսկ **8 ման** քնելուց հետո:

Թեև ալկոհոլի օգտագործման և դրա՝ օրգանիզմից հեռացման տեմպերը դայանաավորված են Գիզիոլոգիական առանձնահատկություններով, հնարավոր չէ սահմանել հստակ «անվտանգ» չափաքանակ կամ ժամանակային միջակայք, որը երաշխավորում է օրգանիզմում ալկոհոլի լիարժեք չեզոքացում: Դետևաբար, աշխատանքի անվտանգության տեսանկյունից նդատակահարմար է խուսափել ալկոհոլի օգտագործումից աշխատանքի նախորդ օրը կամ սահմանափակել այն նվազագույն քանակով:

Աշխատավայրում ալկոհոլի ազդեցության տակ գտնվելու ղեռքերը տեսականորեն գրոյացնելու համար ԶՊՄԿ-ն շարունակում է արդիականացնել ստուգման և բացահայտման եղանակները:

Այդ դատմատով ընկերությունն անցակետերում կտեղադրի ալկոլոջանակներ: Այդ փուլից հետո բոլոր աշխատակիցները և հյուրերը ընկերության տարածք մուտք գործելիս և դուրս գալիս դարտավոր կլինեն շնչել սարքի մեջ, որն էլ կարձանագրի նրա օրգանիզմում ալկոհոլի առկայությունը:

Այս բարեփոխումից հետո, ընկերության տարածքում ալկոհոլ օգտագործած մարդու առկայությունը կբացառվի:

Սիրենք մեզ շրջապատող բնությունը Պաշտպանենք մեր մոլորակի կենսաբազմազանությունը

Այս շարքում այս անգամ ներկայացնում ենք բուրբիս բաջ հայտնի Դոդոթ թռչունը (գիտական անվանումը՝ *Syraps europis*): Այն շատ յուրահատուկ և հեշտ ճանաչվող թռչուն է:

Նրան անկասկած տեսել եք. Գլխի վրա ունի գեղեցիկ «թագ»՝ փետուրների փուռը, որը կարողանում է բացել ու փակել հովհարի նման: Մարմինը՝ ճարճաշաքանակագույն է, թևերը՝ սև-սդիտակ գծերով, իսկ կտուցը՝ երկար և բարակ (օգտագործում է հողում միջատներ գտնելու համար): Նա սնվում է միջատներով, թրթուրներով, երբեմն՝ փոքրիկ սողուններով կամ որդերով: Դոդոթը տարածված է Եվրոպայում, Ասիայում և Աֆրիկայում: Դայաստանում էլ հաճախ կարելի է տեսնել՝ հատկապես բաց դաշտերում ու այգիներում: Դոդոթը հայտնի է իր առանձնահատուկ «հուրու-դու» ձայնով, որի համար էլ ստացել է իր անունը տարբեր լեզուներում: Դոդոթը շատ **խելացի և զգուշավոր** թռչուն է, նաև՝ հնարամիտ: Այսօր, երբ վտանգ է զգում, **բացում է իր փետուրների «թագը»**, որոշեցիկ ավելի մեծ երևա և վախեցնի ուրիշներին: Բացի այդ, բնի դաշտողանության համար կարող է արտադրել **տհաճ հոտ**, որոշեցիկ վանի թռչուններին: Բույնը սովորաբար կառուցում է ծառերի փոսերում կամ տատերի ճեղքերում: Եզը ձվերի վրա նստած ժամանակ թիչ է դուրս գալիս բնից, բայց, երբ ճայրը բացակայում է, ձագերը նույնպես կարող են ինքնուրույն դաշտողանվել՝ **ձայներ հանելով կամ տհաճ հոտ արձակելով**:

Մշակույթում և դատմություններում

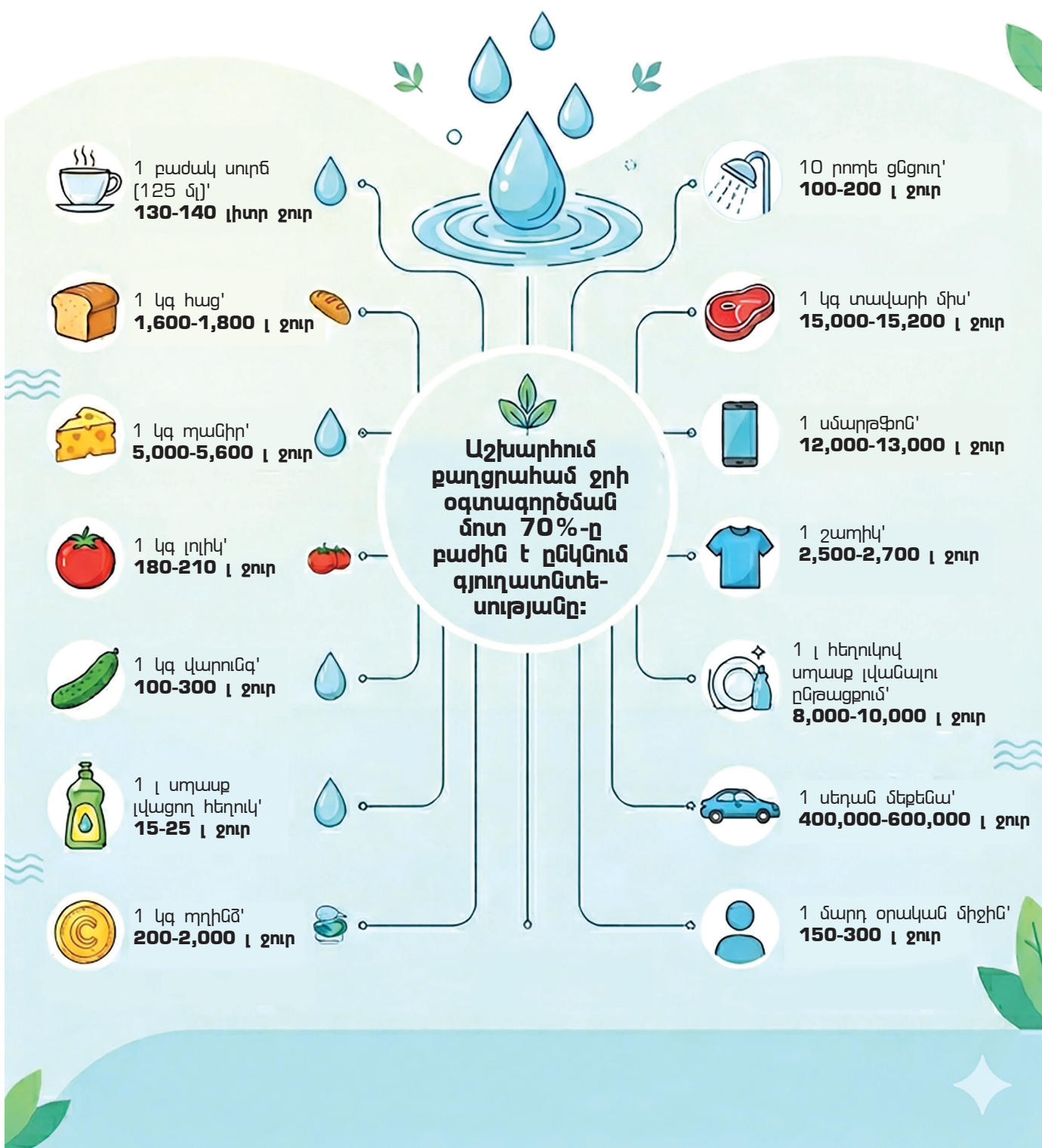
- Դոդոթը հիշատակվում է Սողոմոն թագավորի մասին դատմություններում՝ որդես իմաստունության խորհրդանիշ
- Ըստ մշակույթներում համարվում է բախտի կամ գիտելիքի խորհրդանիշ
- Դայական լեգենդներում և առասուրբներում ևս հոդոթը հիշատակվում է: Սովորաբար այն ներկայացվում է որդես գեղեցիկ հարս, որը հիանալով իր գեղեցիկ վարսերով՝ անընդհատ սանրվում է, մինչև բարկացած սկեսուրի անեծքից՝ դառնում է թռչուն, երդիկից դուրս է թռչում, ու սանրն էլ ընդմիշտ մնում է գլխին:

COP17՝ Կենսաբանական բազմազանության մասին ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի կողմերի 17-րդ համաժողովը, որը կոչվում է նաև UN Biodiversity Conference 2026 (CBD COP17), կանցկացվի 2026 թ. հոկտեմբերի 18-30-ը Երևանի «Մերիդիան» էքսպո կենտրոնում:

Ոչ ճիշդ կենսական ցշանակության նեսուրս, այլ ցան կյանքի հիմք

Խոսքը ջրի մասին է, որի շուրջ է հյուսվում այն ամենը, ինչ մենք օգտագործում ենք առօրյայում: Այսօր ամբողջ աշխարհում ցոր տեխնոլոգիաների ներդրմամբ փորձում են ջրի խնայողությունը բարձրացնել ցոր մակարդակի: Աշխարհում քաղցրահամ ջրի օգտագործման մոտ 70%-ը բաժին է ընկնում գյուղատնտեսությանը: Իսկ որքա՞ն ջուր է օգտագործվում որևէ աղբանք ստանալու ամբողջ ցիկլի համար՝ հումքի աճեցումից մինչև վերջնական արտադրանք: Դիտարկենք որոշ աղբանքատեսակների «Ձրի հետքը», թե օրինակ մեկ բաժակ սուրճի համար, որը թվում է հենց մեկ բաժակ հեղուկ, որքան ջուր է օգտագործվում արտադրության փուլում:

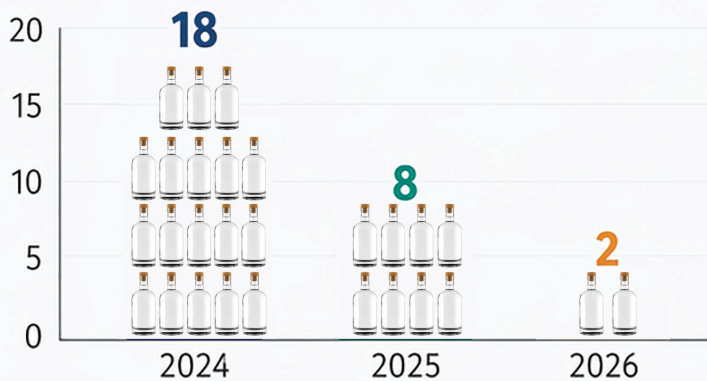

ԶՊՄԿ-ում ալկոհոլի ազդեցության տակ գտնվող աշխատակիցներին բացահայտելու ուղղությամբ վերահսկողական մեխանիզմը ներդրվել է **2024** թվականից:

Հայտնաբերված դեղքերի քանակը՝ ըստ տարիների

Ալկոհոլի քայքայման արագությունն անհատական է և կախված է նյութափոխանակությունից, առողջական վիճակից, քնի որակից և այլ գործոններից:

Կարևոր է հիշել, որ

-   **Քնելը չի արագացնում ալկոհոլի քայքայումը**
-   **Սուրճը և ցնցուղը չեն սթափեցնում**
-   **Ուտելը դանդաղեցնում է ներծծումը և չի արագացնում օրգանիզմի մաքրումը**

Համարի լուսանկարները՝ **Նվեր Զելյայի**